

Sygn. akt I C 1724/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2018r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

przewodniczący SSR Andrzej Antkiewicz

protokolant sekretarz sądowy Malwina Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2018r. w Grudziądzu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

I zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5040,00 zł (pięć tysięcy czterdzieści złotych 00/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty;

II oddala powództwo w pozostałej części;

III zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2079,00 zł (dwa tysiące siedemdziesiąt dziewięć złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt 1724/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 7 lutego 2018 r.

M. K. wniósł przeciwko (...) SA. w W. (dalej także A. lub Towarzystwo) pozew o zapłatę kwoty 5.226,82 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 lipca 2016 r. do dnia zapłaty, jak również o zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 20 czerwca 2011 r. strony zawarły umowę ubezpieczenia na życie, która uległa rozwiązaniu w dniu 21 lipca 2016 r. w związku ze złożoną przez powoda dyspozycją wypłaty świadczenia wykupu. Według rozliczenia przesłanego powodowi przez pozwaną, na dzień rozwiązania umowy całkowita wartość zgromadzonego przez powoda funduszu wynosiła 18.681,95 zł. W dniu 21 lipca 2016 r. po bezpodstawnym w ocenie powoda potrąceniu opłaty likwidacyjnej i opłaty od wykupu strona pozwana wypłaciła powodowi kwotę 13.911,17 zł. Powód kwestionował ważność zapisów o opłatach likwidacyjnej oraz za wykup wartości polisy, zawartych w załączniku do Ogólnych warunków ubezpieczenia, zarzucając, że są to niedozwolone klauzule umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., które nie zostały z nim indywidualnie uzgodnione. Na tej podstawie powód domagał się zwrotu kwoty pobranej nienależnie na poczet opłat likwidacyjnej i za wykup wartości polisy (k. 7-10 akt).

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów procesu. W ocenie pozwanej żądanie powoda jest bezzasadne, ponieważ:

- a) powód nie załączył do pozwu kompletu dokumentacji składającej się na zawartą przez niego umowę oraz nie wskazał jej postanowień, które kwestionuje, czym uniemożliwił Sądowi przeprowadzenie kontroli wzorca pod kątem abuzywności, a na nim spoczywał ciężar dowodu w tym zakresie;
- b) postanowienia umowy przewidziane w Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia są jasne i rzetelne, zgodne z dobrymi obyczajami oraz nie godzą w uzasadnione interesy powoda (nie wypełniają hipotezy normy art. 385¹ § 1 zdanie pierwsze k.c.);
- c) postanowienia umowy dotyczące opłaty likwidacyjnej określają główne umowne świadczenie na rzecz powoda, a zatem nie mogą być przedmiotem kontroli pod kątem abuzywności na gruncie art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c.;
- d) opłata pobrana przez pozwaną odpowiada rzeczywistym poniesionym kosztom, w związku z czym nie można mówić w ogóle o stanie wzbogacenia pozwanej, a wszelka ewentualna korzyść została zużyta;
- e) opłaty od wykupu na poziomie 1% wartości rachunku powoda nie sposób uznać za rażąco naruszającą interes powoda;
- f) roszczenie powoda wykracza poza ramy wyznaczone stosowną decyzją Prezesa UOKiK z dnia 2 listopada 2015 r. oraz zawartym porozumieniem z pozwaną z dnia 20 grudnia 2016 r., albowiem Prezes UOKiK zaaprobował opłaty likwidacyjne do wskazanej przez siebie wysokości (k. 35-43 akt).

Sąd rozpoznał sprawę w postępowaniu zwyczajnym (k. 32 akt).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 20 czerwca 2011 r. strony zawarły umowę ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (...) ze składką podstawową opłacaną regularnie. Na podstawie tej umowy powód zobowiązał się opłacać składkę podstawową w wysokości 300 zł miesięcznie (rocznie 3.600 zł), począwszy od 20 czerwca 2011 r., a pozwana miała lokować wpłacaną składkę podstawową po 50% na dwa fundusze: A. Lokacyjny i A. S. Ochrony Kapitału.

Do umowy ubezpieczenia zawartej między stronami miały zastosowanie Ogólne Warunki Ubezpieczenia o indeksie (...)/07/08/10 (dalej OWU) oraz właściwa Tabela opłat i limitów. Zgodnie z § 14 ust. 2 OWU Towarzystwo (...) było zobowiązane do wypłaty świadczenia ubezpieczeniowego, wartości polisy lub odpowiednio jej części, zgodnie z zasadami określonymi w OWU. Według § 28 ust. 1 OWU począwszy od piątej rocznicy polisy, pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego (powoda) wszystkich składek podstawowych wymagalnych w okresie pierwszych pięciu lat polisy, Ubezpieczający mógł dokonać wypłaty części wartości podstawowej polisy na rzecz Beneficjenta wykupu (w tym przypadku Ubezpieczającego). Według § 2 OWU wartość podstawowa polisy to część wartości polisy stanowiąca sumę iloczynów liczby jednostek uczestnictwa każdego z ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych zewidencjonowanych na rachunku podstawowym i ceny jednostki uczestnictwa danego funduszu obowiązującej w dniu, na który jest ustalana wartość podstawowa polisy. Wartość polisy to suma wartości podstawowej polisy i wartości dodatkowej polisy. Wartość dodatkowa polisy to część wartości polisy stanowiąca sumę iloczynów liczby jednostek uczestnictwa każdego z ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych zewidencjonowanych na rachunku dodatkowym i ceny jednostki uczestnictwa danego funduszu obowiązującej w dniu, na który jest ustalana wartość dodatkowa polisy. Beneficjent wykupu to Ubezpieczający lub Ubezpieczony uprawniony do otrzymania wartości polisy lub jej części. We wniosku ubezpieczeniowym wskazano, że jest nim Ubezpieczający (powód).

Zgodnie z § 28 ust. 2 OWU w okresie obowiązywania umowy Ubezpieczający mógł dokonać wypłaty na rzecz Beneficjenta wykupu wartości dodatkowej polisy lub części wartości dodatkowej polisy. W celu dokonania wypłaty części wartości podstawowej polisy, wartości dodatkowej polisy lub części wartości dodatkowej polisy, Ubezpieczający powinien doręczyć Towarzystwu wniosek o dokonanie wypłaty (ust. 3 § 28 OWU). W celu dokonania wypłaty części wartości podstawowej polisy, wartości dodatkowej polisy lub części wartości dodatkowej Towarzystwo miało umorzyć jednostki uczestnictwa zewidencjonowane na rachunku podstawowym lub odpowiednio na rachunku dodatkowym,

po cenie tych jednostek obowiązującej w dniu ich umorzenia (ust. 4 cyt. paragrafu OWU). Na podstawie § 28 ust. 5 OWU Towarzystwo powinno dokonać jednorazowej wypłaty części wartości podstawowej polisy, części wartości dodatkowej albo wartości dodatkowej polisy w terminie 10 dni roboczych od dnia doręczenia Towarzystwu wniosku o dokonanie wypłaty. Według § 28 ust. 5 OWU kwota części wartości podstawowej polisy przeznaczona do wypłaty miała być pomniejszona o należną opłatę likwidacyjną oraz opłatę od wykupu w wysokości określonej w Tabeli opłat i limitów. Według § 29 ust. 2 - 4 OWU złożenie wniosku o wypłatę skutkuje rozwiązaniem umowy ubezpieczenia, zaś Towarzystwo miało dokonać jednorazowej wypłaty wartości polisy pomniejszonej o opłatę likwidacyjną oraz opłatę od wykupu w terminie 30 dni od dnia doręczenia Towarzystwu wniosku o wykup.

M. K. zdecydował się na zawarcie umowy ubezpieczenia z pozwaną, albowiem ofertę tego ubezpieczenia przedstawili mu przedstawiciele (...) przy zaciąganiu kredytu w (...) Banku S.A. w kwocie 92.000 zł na 10 lat. Ze względu na skorzystanie z produktu pozwanej powód miał obniżoną marżę za udzielenie kredytu. W dniu 16 czerwca 2011 r. powód złożył pisemny wniosek o zawarcie z (...) S.A. umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi (...) ze składką regularną. We wniosku tym podpisał oświadczenia, że został pouczony, iż nabywanie jednostek uczestnictwa ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych obarczone jest ryzykiem inwestycyjnym oraz że wybrany przez niego (...) jest umową ubezpieczenia na życie związaną z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi o charakterze inwestycyjnym z minimalną gwarantowaną sumą ubezpieczenia, a także że został zapoznany z profilami ryzyka inwestycyjnego właściwymi dla poszczególnych ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych i świadomie zawarł umowę ubezpieczenia po dokonaniu analizy swoich potrzeb i oczekiwań, akceptując długoterminowy horyzont inwestycyjny.

Powód podpisał też oświadczenie, że przed zawarciem umowy ubezpieczenia otrzymał i zapoznał się z treścią Ogólnych Warunków Ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi ze składką podstawową opłacaną regularnie – (...) - indeks (...) /07/08/10 oraz treścią Regulaminów Ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych oferowanych do umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi – (...) - indeks (...) /10/08/09.

Przed złożeniem wniosku o zawarcie umowy powód został poinformowany przez agenta (...) B. S., że odkładając pieniądze w A. po kilku latach uzbiera na oferowanym mu produkcie tyle, by spłacić resztę kredytu. B. S. przedstawiając ofertę ubezpieczeniową A. poinformował powoda o opłatach na rzecz Towarzystwa (...) związanych z likwidacją i wcześniejszym wykupem polisy przed upływem 10 lat, na które umowa została zawarta, przedstawiał mu tabelkę z wysokościami tych opłat w poszczególnych latach. Powód nie otrzymał Tabeli opłat i limitów do ręki. Drugi pracownik (...) o imieniu K. ustalił z powodem kwotę, jaką miesięcznie miał płacić na rzecz A. oraz poinformował powoda, żeby nie likwidował produktu p. (...) lat, bo na nim nie zarobi. Powodowi powiedziano również, że to najlepszy produkt tego typu na rynku i najbardziej bezpieczny. Powód nie czytał żadnych dokumentów przed podpisaniem wniosku o zawarcie z (...) S.A. umowy ubezpieczenia, działał w zaufaniu do doradców (...). Wiedział, że nie może zawrzeć umowy na krótszy okres niż 10 lat. Powód nie mógł negocjować warunków umowy ubezpieczenia z A., mógł jedynie zdecydować się na nią na warunkach określonych w OWU lub nie zawierać umowy ubezpieczenia.

Dowody :

zeznania powoda – na rozprawie w dniu 26 stycznia 2018 r. (k. 131-131v akt)

zeznania świadka B. S. – na rozprawie w dniu 26 stycznia 2018 r.

(k. 120-130v akt)

polisa nr (...) - k. 14-15 akt

wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia - k. 58-59 akt

Ogólne warunki ubezpieczenia (...) – k. 98-104 akt

W dniu 14 lipca 2016 r. powód złożył telefonicznie wypowiedzenie umowy i dyspozycję wypłaty świadczenia wykupu. Pismem z dnia 22 lipca 2017 r. A. poinformowała powoda, że w związku z jego wnioskiem umowa ubezpieczenia uległa rozwiązaniu. Według wyliczenia pozwanej, na dzień rozwiązania wyliczona wartość podstawowa polisy ubezpieczeniowej po umorzeniu jednostek uczestnictwa wynosiła 18.681,95 zł (wartość na rachunku podstawowym), zaś wyliczona wartość dodatkowa polisy 456,04 zł (wartość zgromadzona na rachunku dodatkowym). Pozwana poinformowała powoda, że z tych wartości potrącono kwotę 5.226,82 zł, a do wypłaty dla powoda została przyznana kwota 13.911,17 zł. Kwota ta została wypłacona w dniu 21 lipca 2016 r.

Dowody :

zeznania powoda – na rozprawie w dniu 26 stycznia 2018 r. (k. 131akt)

pismo pozwanej z 22.07.2016 r. - k. 17-18 akt

Z wyjaśnień pozwanej złożonych w pozwie wynika, że po rozwiązaniu umowy pozwana pobrała na podstawie Tabeli opłat i limitów opłatę likwidacyjną w wysokości 5.040 zł (1,4 składki podstawowej należnej za pierwszy rok polisowy) oraz kwotę 186,82 zł tytułem opłaty od wykupu (1% wartości rachunku).

Okoliczności niesporne – odpowiedź na pozew - k. 37v-38 i 39 akt

Pismem z dnia 22 sierpnia 2016 r. powód zwrócił się do A. o zwrot opłat likwidacyjnych pobranych w wyniku rozwiązania umowy ubezpieczenia. Pismem z 30 sierpnia 2016 r. Towarzystwo poinformowało powoda, że nie znajduje do tego podstaw.

Dowód:

pismo z 30.08.2016 r. – k. 19-20 akt

Pismem z 14 września 2016 r., które wpłynęło do pozwanej 23 września 2016 r., powód złożył reklamację, ponawiając wezwanie o zwrot kwoty 5.226,82 zł. Pismem z 25 października 2016 r. pozwana uznała wezwanie za bezzasadne.

Dowód:

pisma z 14.09.2016 r. i 25.10.2016 r. – k. 21-23 akt

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu zapisy OWU i Tabeli opłat i limitów o opłacie likwidacyjnej stanowią niedozwolone klauzule umowne, albowiem rażąco naruszały interesy konsumenta (powoda), dlatego nie wiązały go i nie mogły wobec niego wywołać pożądaných przez pozwaną skutków prawnych.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych ukształtował się pogląd, zgodnie z którym w przypadku umów ubezpieczenia zawieranych z funduszami kapitałowymi, zastrzeżenie tzw. opłaty likwidacyjnej na wypadek przedterminowego wypowiedzenia umowy przez konsumenta stanowi niedozwolone postanowienie umowne, gdy jej skutkiem jest zatrzymanie przez fundusz całości lub znacznej części zgromadzonego kapitału, co nie ma związku z rzeczywistymi kosztami, jakie w związku z wykonaniem umowy fundusz ten poniósł. Zastrzeżenie w umowie ubezpieczenia „kapitałowego”, że w razie wypowiedzenia stosunku prawnego ubezpieczyciel pobiera opłatę likwidacyjną, powodującą utratę wszystkich lub znacznej części zgromadzonych na rachunku ubezpieczonego środków finansowych stanowi niedozwolone postanowienie umowne i jako takie nie wiąże konsumenta. Tzw. opłaty likwidacyjne muszą bowiem pozostawać w realnym związku z kosztami, jakie faktycznie ponosi ubezpieczyciel w związku z umową ubezpieczenia. Natomiast nie jest dopuszczalnym zastrzeżenie wysokich i niewspółmiernych opłat likwidacyjnych jako swoistej sankcji za przedterminowe wypowiedzenie umowy (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2013 r., I CSK 149/13, OSNC 2014, nr 10, poz. 103; wyroki Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 14 maja 2010

r., VI ACa 1175/09, LEX nr 694224, z 26 czerwca 2012 r., VI ACa 97/12, LEX nr 1220721, z 6 września 2012 r., VI ACa 458/12, LEX nr 1240299, z 4 kwietnia 2013 r., VI ACa 1324/12, LEX nr 1331146; wyrok sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 12 czerwca 2014 r., III Ca 239/14, niepubl).

W cytowanym wyroku Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2013 r. wyraźnie stwierdzono, że postanowienie ogólnych warunków umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, przewidujące, że w razie wypowiedzenia umowy przez ubezpieczającego przed upływem 10 lat od daty zawarcia umowy, ubezpieczyciel pobiera opłatę likwidacyjną powodującą utratę wszystkich lub znacznej części zgromadzonych na rachunku ubezpieczającego środków finansowych, rażąco narusza interesy konsumenta i stanowi niedozwolone postanowienie umowne w świetle art. 385¹ zdanie pierwsze k.c.

W wyroku z dnia 18 września 2015 r. w sprawie o sygn. akt II Ca 1140/15 (LEX nr 1994269) Sąd Okręgowy w Krakowie trafnie stwierdził, że tzw. świadczenie wykupu w zakresie, w jakim zostaje pomniejszane procentowo o opłatę likwidacyjną stanowi niedozwoloną klauzulę umowną. Uznanie świadczenia wykupu za świadczenie główne, nie stoi w kolizji z uznaniem, że do kosztów, jakimi jest obciążany klient (w tym opłaty likwidacyjnej), mogą mieć zastosowania przepisy dotyczące klauzul niedozwolonych. Opłata likwidacyjna, oznaczona przez stronę pozwaną jako „wartość wykupu”, nie może polegać na obciążaniu powoda nieczytelnymi, w żaden sposób niezdefiniowanymi i niedającymi się zweryfikować kosztami akwizycji, reklamy, czy wynagrodzeń pracowników. Jeżeli wysokość opłaty likwidacyjnej (wartości wykupu) pochłania całość bądź znaczną część powierzonych na daną inwestycję środków pieniężnych, wówczas istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że opłata w takiej formie stanowi rodzaj sankcji za brak możliwości dalszego kontynuowania umowy. Zatem tak sformułowane postanowienie umowne narusza dobre obyczaje, gdyż sankcjonuje przejęcie przez ubezpieczyciela całości wykupionych środków w całkowitym oderwaniu od skali poniesionych przez ten podmiot wydatków, stanowiąc przykład swoistej kary umownej. Stosowanie wygórowanej opłaty likwidacyjnej, której wysokość nie ma pokrycia w wydatkach ubezpieczyciela wypełnia dyspozycję przepisu art. 385¹ § 1 k.c. Klauzula umożliwiająca potrącenie ułamkowej wysokości wartości świadczenia jest niedozwoloną klauzulą umowną i faktycznie jej celem nie jest pokrycie poniesionych kosztów, ale utrzymanie stosunku umownego. Postanowienia umowy, które zastrzegają nieuzasadnione świadczenia na wypadek wcześniejszego rozwiązania umowy rażąco naruszają interes konsumenta oraz godzą w równowagę kontraktową stosunku.

Kwestią abuzywności postanowień umownych o opłacie likwidacyjnej w umowach ubezpieczenia z funduszem kapitałowym zajmował się ostatnio również Sąd Okręgowy w Toruniu w sprawie VIII Ca 226/17, który w wyroku z dnia 19 czerwca 2017 r. (nie publik.) oddalił apelację zakładu ubezpieczeń od wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 27 stycznia 2017 r. w sprawie I C 1275/16, uznając że umowa przewidująca przejęcie przez ubezpieczyciela 70% wartości jednostek nabytych ze składek regularnych, w przypadku zgłoszenia wniosku o całkowitą wypłatę świadczenia wykupu w czwartym roku trwania umowy, rażąco narusza zasadę równości obu stron stosunku prawnego, zwłaszcza że ekwiwalentne świadczenie po stronie ubezpieczyciela nie istniało. Według Sądu Okręgowego świadczenie to jest rażąco wygórowane, obciąża wyłącznie jedną ze stron stosunku prawnego, prowadząc do nieuzasadnionego wzbogacenia ubezpieczyciela, a jest to sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta.

Przenosząc te uwagi na grunt rozpatrywanej sprawy, stwierdzić należało, że zapisy OWU oraz Tabeli opłat i limitów dotyczące opłaty likwidacyjnej, które upoważniały pozwaną do pobrania opłaty likwidacyjnej w szóstym roku trwania umowy na wypadek rezygnacji z niej przez ubezpieczającego w wysokości 1,4 składki podstawowej należnej za pierwszy rok polisowy, a więc 28% środków wpłaconych przez konsumenta przez 5 lat, stanowią niedozwolone klauzule umowne w rozumieniu art. 358¹ § 1 k.c., albowiem rażąco naruszały interesy konsumenta (powoda). Koszty te nie zostały odniesione do żadnych wymiernych kosztów poniesionych przez pozwaną Towarzystwo ubezpieczeń. Pozwana nie wykazała ich związku z rzeczywiście poniesionymi kosztami zawarcia i wykonania umowy. Postanowienia te nie były negocjowane z konsumentem i powód nie miał żadnej możliwości zmiany treści tych zapisów. Możliwość zapoznania się z postanowieniami OWU przez powoda nie przesądza o możliwości negocjowania postanowień umowy. W ocenie Sądu powołane zapisy są sprzeczne z dobrymi obyczajami, rażąco naruszają interesy powoda, nie dotyczą

głównych świadczeń stron, zostały narzucone we wzorcu umownym, dlatego nie wiązały powoda i nie mogły wobec niego wywrzeć pożądaných przez pozwaną skutków prawnych.

Sąd Rejonowy przychylił się natomiast do poglądu pozwanej, że zapisy OWU i Tabeli opłat i limitów dotyczące opłaty od wykupu w wysokości 1% wartości rachunku nie stanowią niedozwolonych klauzul umownych, albowiem tak określone świadczenie nie było rażąco wygórowane, dlatego nie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i nie narusza interesów konsumenta. Pobrana kwota 186,82 zł tytułem tej opłaty może stanowić rzeczywiste koszty przeprowadzania operacji wykupu jednostek uczestnictwa. Jej wysokość nie była też zależna od roku, w którym to miało nastąpić (zob. odpowiedź na pozew - k. 42v akt).

Z tych przyczyn, wobec uznania za niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. zapisów umownych o opłacie likwidacyjnej, powództwo o zapłatę kwoty 5.040 zł na podstawie art. 353 § 1 k.c. i art. 805 § 1 k.c. należało uwzględnić, a żądanie zapłaty dalszej kwoty oddalić jako bezzasadne. Przysługujące powodowi roszczenie o zapłatę ww. kwoty jest roszczeniem o wykonanie umowy, a nie zwrot nienależnego świadczenia, dlatego bez znaczenia była okoliczność, czy pozwana zużyła niewypłaconą część świadczenia należną powodowi.

O odsetkach za opóźnienie orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., mając na uwadze to, że zgodnie z § 29 ust. 3 OWU ubezpieczyciel miał wypłacić należną kwotę powodowi w terminie 30 dni od dnia złożenia przez Ubezpieczającego wniosku o dokonanie wypłaty wartości polisy. Skoro wniosek taki został złożony 14 lipca 2016 r., należne powodowi świadczenie powinno być wypłacone do 14 sierpnia 2016 r. Odsetki zasądzono więc od tego dnia, oddalając dalej idące żądanie zasądzenia odsetek od 22 lipca 2016 r. do 13 sierpnia 2016 r., jako bezzasadne.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 zdanie drugie k.p.c., zasądzając wszystkie koszty procesu od pozwanej na rzecz powoda, albowiem uległ on tylko co do nieznacznej części swojego żądania. Na koszty powoda składają się: opłata od pozwu – 262 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł i opłata minimalna na rzecz adwokata według § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800 ze zm.).